



Kip četveroglavaga dobrog boga Svetovida. U podnožju kipa je lik zloduha Velesa/Volosa (Triglav). Kip je datiran u IX. stoljeće. (Arheološki muzej u Krakovu)

<http://my.opera.com/ancientmacedonia/blog/show.dml/767636>

Prilozi raspravi o dualizmu u vjerovanju starih Slavena i Hrvata

Reakcije i istraživanja

Tvrđnja prof. Jana Peiskera i dr. Ive Pilara da je »staroslovensko poganstvo bilo ne samo dualističko nego upravo zoroastričkog porijekla« nije pala na neplodno tlo. Dapače, nju su prigrlila dvojica uglednih hrvatskih intelektualaca: povjesničar dr. Milan pl. Šufflay i ugledni novinar i publicist Josip Horvat.

Dr. Šufflay je s oduševljenjem prihvatio Peiskereove tvrdnje iznesene u raspravi »Koje su vjere bili stari Sloveni prije krštenja?« (v. *PILAR*, II/2007., br. 3, 64-89), ustvrdivši da je češki učenjak »nepobitno i plastički dokazao, da su stari Slaveni bili sljedbenici Zaratuštrinji«, što je nastojao potkrijepiti i vlastitim istraživanjima.

Pročitavši Pilarovu studiju »O dualizmu u vjeri starih Slovjena i o njegovu podrijetlu i značenju« (v. *PILAR*, II/2007., br. 3, 91-151), Horvat je ustvrdio da ona pored »znanstvenog dobitka otkrića istine, pruža čak i praktičnu korist« jer nam daje »uvid u do sada nepoznate, samo naslućene kutiće duše našega narodnog kolektiva«, koji nam otkriva »tajne sile, koje danas djeluju, koje zato treba upoznati, o kojima treba voditi računa«.

Izvan Hrvatske se za Peisker - Pilarove tvrdnje zainteresirao D. Kostić koji je, služeći se istraživačkom metodom češko-hrvatskoga dvojca, pokušao dokazati da je na području Dedinja i Vračara (Beograd) nekada bio hram Zaratuštrinji sljedbenika.

Istražujući tragove dualističkih hramova u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini, Pilar je bio uvjeren da je pronašao Arijadninu nit koja bi mogla dovesti do rješenja tajne dualizma Crkve bosanske.

Nije nevažno spomenuti da je pionir hrvatske arheologije fra Lujo Marun još svršetkom XIX. st. držao da su se na dalmatinskom području sačuvali ostatci starohrvatskih nekršćanskih »bogosluznih mjesta«.

Ponovno objavljivanje tekstova Šufflaya, Horvata, Kostića, Maruna i Pilara ima prvenstveno za svrhu oživljavanje stručne rasprave o vjeri Slavena i Hrvata prije njihova prihvaćanja kršćanstva, koja je, nekim slučajem, prestala nakon smrti njezinih glavnih poticatelja: Peiskera († 1933.), Pilara († 1933.) i Šufflaya († 1931.).

(zm)

Napomena

Svi su tekstovi prenešeni u izvornom obliku.
Ispravljene su samo očevidne tiskarske pogriješke.